

Kvinnors skrivbyrå – berättelser om liv och arbete

Det pågår idag ett arbete med att skriva en historia som rymmer både kvinnor och män. I det här projektet bidrar vi till den verksamheten genom att dokumentera kvinnors arbete, både betalt och obetalt, från mitten av 1900-talet och framåt.

Projektet drivs i fyra pilotlän: Dalarna, Halland, Norrbotten och Västerbotten och arbetet bedrivs i studiecirkel. Genom detta etableras ett samarbete mellan Dalarnas forskningsråd, Högskolan i Halmstad, länens bygdegårdsdistrikt och Studieförbundet Vuxenskolan, ABF och Studiefrämjandet.

Bakgrund

Genom historien har kvinnor haft huvudansvaret för hushållsarbete och omsorgen om barn och gamla. Men kvinnor har också arbetat inom en lång rad andra områden, allt från jordbruks- till industriarbete. Kvinnor har vad gäller arbete i hög grad fungerat som gränsöverskridare. Medan män i huvudsak har hållit sig till arbetsuppgifter som kulturellt kommit att definieras som manliga, har kvinnor ofta tänjt på gränserna för vad som definierats som kvinnligt.

Första hälften av 1900-talet innebar en rad förändringar som gjorde det lättare för kvinnor att ta steget från obetalt hemarbete till lönearbete. Under 1960- och 1970-talen byggdes den offentliga sektorn ut, där utökade vård- omsorgs- och servicefunktioner förutsatte ett ökat kvinnligt arbetskraftsdeltagande. I dag är Sverige ett av de länder som har högst kvinnlig förvärvsfrekvens, det vill säga flest lönearbetande kvinnor i världen. Könsuppdelningen på arbetsmarknaden är dock fortsatt stark. Män och kvinnor återfinns till största delen inom olika områden, och även om jämställdheten ökat så värderas kvinnors arbete fortfarande lägre än mäns.

Fram till början av 1970-talet var kvinnor relativt osynliga i historieskrivningen. Historia var till stora delar liktydig med politik, krig, ekonomi och industri – områden där framför allt män varit verksamma. Vid den tiden växte vad som då kallades kvinnoforskning fram utifrån en idé om att skriva historia ”underifrån”. Kvinnors liv och arbete blev föremål för dokumentation och vetenskapliga studier på ett sätt och i en omfattning som saknade tidigare motstycke.

Även om mycket har förändrats vad gäller sättet att skriva historia – genusvetenskap är idag ett etablerat forskningsområde i Sverige – så finns mycket kvar att göra. Ett viktigt led i det pågående arbetet med att skriva en historia som rymmer både kvinnor och män är att skapa och samla in berättelser om kvinnors arbets- och vardagsliv från mitten av 1900-talet och framåt.

Delar av detta projekt skulle kunna utvecklas i till berättarverksamhet i samverkan med projektet Himlarand.

Syfte

- *Dokumentera en tidigare relativt osynlig historia*

Projektet vill skapa en omfattande och varierad dokumentation av kvinnors arbetsliv – både vad gäller obetalt och betalt arbete – i de fyra pilotlänen, från mitten av 1900-talet och framåt. Behovet av en sådan är stort eftersom kvinnors erfarenheter på detta område tidigare inte satt särskilt tydliga spår i vare sig arkiv eller litteratur.

- *Fungera folkbildande*

Alla som medverkar i projektet får genom arbetet möjlighet till ökade kunskaper på en rad områden: arbetslivshistoria, kvinnohistoria, lokal historia, skrivandets hantverk samt arbete i grupp. Eftersom projektet kommer att lägga stor vikt vid att på olika sätt kommunicera resultatet av arbetet kommer projektet att fungera folkbildande för många fler än så.

- *Främja kreativitet, skapa och stärka identitet och utgöra en grund för lokal mobilisering*

Människor som träffas i grupp för att göra något med ett gemensamt mål för ögonen, blir medvetna om sin egen betydelse och sin roll i samspelet med andra. Projektet kommer att stärka enskilda kvinnor, grupper av kvinnor och fungera identitetsskapande på de orter där vi verkar. Då kan arbetet också komma att fungera som en språngbräda för andra initiativ.

- *Unga kvinnor*

Tanken är att skrivarcirklar startas på olika platser i pilotlänen för unga tjejer som får tillfälle att beskriva sin framtid om tio år och den landsbygdskommun de bor i.

Mål

- Projektet kommer att resultera i ett stort *skriftligt arkivmaterial*. Samtliga insamlade berättelser arkiveras på lämplig plats. De sparas för framtiden och finns tillgängliga för forskning på olika nivåer.

- Erfarenheten är att ett projekt av det här slaget oftast resulterar i en rad *lokala* kringarrangemang. Vi hoppas och tror därför att kvinnor på olika håll i länen genom detta kommer att inspireras att ta vara på sin egen historia på andra sätt, t ex genom att göra egna mindre utställningar, arrangera berättarkvällar etc. som kan berika kulturlivet på den egna orten.

- Projektet skapar ett *underlag för museal och turistisk verksamhet*, som också kan fungera som *klangbotten i den pågående diskussionen om regionernas framtid*. Av särskilt intresse är här de unga kvinnornas syn på arbete och framtid. Att lösa den framtida kompetensförsörjningen är en ödesfråga för regionerna.